

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem v právní věci

žalobkyně: **N. S.**
bytem X

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
se sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 10. 2021, č.j. X, ve věci snížení výše invalidního důchodu,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 1. 10. 2021, č. j. X **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna uhradit žalobkyni náhradu nákladů řízení v částce 3 094 Kč, a to 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

- I. Vymezení věci

1. Žalobkyně brojila svou žalobou proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 10. 2021, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byly zamítnuty její námitky proti prvostupňovému rozhodnutí žalované ze dne 23. 6. 2021, č.j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byla podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. e) ve spojení s písm. c) ustanovení § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“) žalobkyni od X snížena výše invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně.

II. Žaloba

2. Žalobkyně především namítala, že z prvostupňového rozhodnutí ani rozhodnutí žalované nevyplývá, jaké změny rozhodných skutečností odůvodňují změnu dle § 56 odst. 1 písm. e) ZDP. Žalobkyně dále uvedla, že v roce 2017, stejně jako v roce 2021 byla rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu emočně nestabilní porucha osobnosti, stp. opak. tentamen suicidii. Posudkově významnou diagnózou v roce 2017 bylo rovněž ADHD. Až v období po posouzení zdravotního stavu v roce 2017 a před posouzením zdravotního stavu v roce 2021 ji byl nově diagnostikován Aspergerův syndrom. Přitom sama žalovaná připouští, že Aspergerův syndrom je pro účely posouzení invalidity posudkově významný. Ačkoliv je tedy u žalobkyně zjištěno další postižení, které je posudkově významné a zvyšuje míru její invalidity, tak žalovaná rozhodla o nižším stupni invalidity. Rozhodnutí žalované je z tohoto důvodu vnitřně rozporné a nedostatečně odůvodněné. U žalobkyně se přitom její zdravotní stav od roku 2011 nezměnil. Důvody odůvodňující aplikaci § 56 odst. 1 písm. e) ZDP z žalobou napadeného rozhodnutí nevyplývají a uvedeny v něm nejsou. Rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné pro nedostatek odůvodnění.
3. Žalobkyně dále namítala, že ze zdravotních posudků nevyplývá posouzení rozhodných skutečností pro určení míry poklesu její pracovní schopnosti ani z nich nevyplývá, jaká nastala změna rozhodných skutečností pro jiné posouzení stupně její invalidity, když její zdravotní stav ani psychosociální situace se od posledního posouzení v roce 2017 nezměnila. Žalobkyně se pak zabývá posudky ze dne 23. 3. 2021, 10.8. 2021, 17. 8. 2021 a ze dne 6. 3. 2017. K nim především namítá, že se nevyjadřují k většině rozhodných skutečností pro stanovení míry poklesu pracovní schopnosti. Z předložených dokladů přitom vyplývá, že žalobkyně nejméně od 15. 6. 2021 nově trpí středně těžkou depresí, což je onemocnění posudkově významné, neboť již tak nepříznivý duševní stav způsobený emoční nestabilní poruchou je prohlubován dalším duševním onemocněním.
4. Žalobkyně dále uvedla, že dle předložených dokladů užívá značné množství medikace, což významně zvyšuje její únavu a únavnost. V zásadě není schopna dlouhodobě docházet do zaměstnání a každé zaměstnání je ukončeno v poměrně krátké době. V současnosti je sice žalobkyně zaměstnána od května 2020, avšak byla v dlouhodobé pracovní neschopnosti od září 2020 do ledna 2021 a od května 2021 doposud. Jejím zaměstnavatelem je společnost X, přičemž tento zaměstnavatel se věnuje chráněnému zaměstnání, a tudíž toleruje dlouhodobou pracovní neschopnost.

III. Vyjádření žalované

5. Žalovaná ve svém vyjádření především zrekapitulovala průběh řízení. S ohledem na námitky žalobkyně pak navrhla důkaz posudkem Posudkové komise MPSV ČR (dále jen

„PK MPSV“), která je ve smyslu § 4 odst. 2 zák. č. 582/1991 Sb. povolána k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce pro účely přezkumného řízení.

IV. Jednání před soudem

6. Žalobkyně při jednání především uvedla, že v rozhodnutí nebyl uveden žádný důvod ke snížení výše invalidního důchodu. Z důvodu Covidu se rozhodně nevyлéčila. Dále odkázala na písemné vyhotovení žaloby.
7. Žalovaná při jednání především odkázala na své rozhodnutí a vyjádření k žalobě. S ohledem na obsah posudku PK MPSV pak rozhodnutí ponechala na úvaze soudu.
8. Soud provedl dokazování posudkem X ze dne 4. 5. 2022 a jeho doplněním ze dne 11. 11. 2022. Žalobkyně s posudkem a jeho doplněním souhlasila. Žalovaná se k posudku nevyjádřila. Žalobkyně ani žalovaná pak nenavrhly žádné důkazy.

V. Posouzení věci krajským soudem

9. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
10. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v ustanovení § 39 zákona o důchodovém pojištění, které ve znění platném a účinném po 31. 12. 2009 upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován.
11. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle právní úpravy platné a účinné po 31. 12. 2009 platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento

Shodu s prvopisem potvrzuje: K. M.

posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, čj. 6 Ads 99/2011-43, přístupný na www.nssoud.cz).

12. Náležitosti posudku upravuje s účinností od 1. 1. 2010 v ustanovení § 7 vyhláška č. 359/2009 Sb. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, procentní míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitosti posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti. Jde-li přitom alespoň o invaliditu I. či II. stupně (tedy pokles pracovní schopnosti v rozmezí nejméně o 35%, avšak nejvíce o 69 %), musí posudek obsahovat rovněž tzv. pracovní rekomandaci, tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, čj. 4 Ads 19/2012-18, přístupný na www.nssoud.cz).
13. Krajský soud doplnil dokazování posudkem X ze dne 4. 5. 2022 a jeho doplněním ze dne 11. 11. 2022. Krajský soud především shledal, že předmětný posudek ve znění jeho doplnění má všechny formální náležitosti ve smyslu ustanovení § 7 vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž PK MPSV zasedala v řádném složení a jejím členem byl dne 4. 5. 2022 lékař z oboru psychiatrie a dne 11. 11. 2022 lékař z oboru neurologie. Obsahově krajský soud shledal, že předmětný posudek ve znění jeho doplnění vycházel z úplné zdravotnické dokumentace, žalobkyně byla jednání dne 4. 5. 2022 přítomna. Krajský soud považuje tento posudek ve znění jeho doplnění za úplný a přesvědčivý ve smyslu ustálené judikatury.
14. V posudku X ze dne 4. 5. 2022 v části **posudkové hodnocení** je mj. uvedeno, že žalobkyně je *ve věku X let, která je v dlouhodobé psychiatrické péči. Je u ní diagnostikováno emočně nestabilní porucha osobnosti těžkého stupně. Dle vyšetření psychiatra X ze 17. 1. 2022 a 15. 6. 2021 žalobkyně má významně sníženou odolnost vůči stresu, jsou u ní přítomny dlouhodobé suicidiální ideace. Opakovaně selhává po krátké době v zaměstnání. Dle vyšetření psychiatra MUDr. X z 17. 1. 2022 a 15. 6. 2021 žalobkyně má velmi významně sníženou odolnost vůči*

stresu, jsou u ní přítomny dlouhodobě suicidiální ideace. Opakovaně selhává po krátké době v zaměstnání. Její stav si opakovaně vyžádal hospitalizaci, opakovaně se pokusila o sebevraždu. Selhává sociálně, nedokáže bez podpory sociálních pracovníků sama fungovat. Těžce je narušen výkon většiny denních aktivit, funkčně jsou významné poruchy osobnosti provázené dalšími závažnými duševními postiženími. Je těžce narušena adaptabilita. Její psychopatologické stavy se blíží jiným závažným duševním poruchám (simplexní schizofrenii, schizotypní poruše). Žalobkyně trpí Aspergerovým syndromem, který u ní byl diagnostikován psychologickým vyšetřením v roce 2014. Žalobkyně má poruchy aktivity a pozornosti, je roztěkaná, snadno unavitelná, nezvládá nároky běžného života. Žalobkyně trpí agarofóbií. Nemůže cestovat sama. Depresivní epizoda aktuálně hodnocena jako středně těžká. Objektivně při vyšetření je žalobkyně lucidní, orientována všemi směry. Psychomotorické tempo je přiměřené, mistry jsou nápadnější gesta, vyhybavější je v očním kontaktu. Verbální kontakt je spontánní, obtížný, málo přínosný. Žalobkyně je roztržitá, odpovědi jsou mistry mimo relaci dotazu, komunikace je složitá kvůli četným psychologickým obranám, jejichž mechanismus je třeba neustále vysvětlovat. Mistry je verbálně agresivní, obviňuje lékaře z tendence ji ublížit, poškodit, pak se omlouvá. Jsou tendence k monologu, při kterém postupně vlivem vlastních slov je až agitovaná. Mistry je negativismus, často je v opozici. Ladění je depresivní, emotivita přiléhavá, bývá zaplavení hněvem i zde. Je výrazná úzkostná tenze, anamnesticky i anxieta, snížená odolnost vůči stresu, disociace, suicidiální ideace bez tendence k realizaci, recentně i s tendencí k realizaci. Poruchy vnímání nejsou zjištěny. Myšlení je koherentní, tempo přiměřené, zabíhavé, mistry s paralogiemi, až dezorganizované, četná dysfunkční schémata – obrany. Často se obhájí proti domnělému hodnocení ze strany lékaře. Žalobkyně je sensitivně vztahovačná až paranoidní. Intelekt je orientačně v normě. Kognitivní funkce jsou zhoršeny, je přítomna hypoprosexie. Náhled je slabý. Přítomny jsou nezvládnutelná pudová jednání. Žalobkyně je psychicky medikována – Strattera 40 mg v nepracovní dny, 80 mg v pracovní dny, Setralin 150 mg každý den ráno. U žalobkyně byl diagnostikován transsexualismus typu male to female. V 10/15 byla provedena operační změna pohlaví. Rovněž je v péči psychosexuologa MUDr. X, která ji též předepisuje psychofarmaka i substituční hormonoterapii. Dle jejího nálezu z 12. 12. 2021 je u žalobkyně přítomna emočně nestabilní trvalá osobnostní porucha. U žalobkyně se jedná o těžkou formu, kdy ani trvalá pravidelná medikace nestačí k plné kompenzaci psychického stavu. Je nutná další psychoterapeutická péče a dohled sociálních pracovníků při denních a pracovních aktivitách. Z důvodu kolísání nálad dochází k častým dekompenzacím a pracovním neschopnostem. Prognóza onemocnění se jeví stabilně nepříznivá. Objektivně je žalobkyně ludicní, nálada kolísavá, jsou přítomny elevace mírně až středně těžké deprese a úzkosti. Žalobkyně je v intrapsychické tenzi, potlačované jsou projevy autoagrese. Byly i přechodné poruchy vnímání ve smyslu sluchových halucinací, živé sny. Jsou stavy derealizace a dekompenzace. Péči o vlastní osobu zvládá, je, ale špatná organizace času. Osobnost je nevyzrálá s histriónskými a autentickými rysy. Bývají četné stavy pocitů bezmoci a samoty. Myšlení je s obavnými i přechodnými suicidiálními obsahy. Intelekt je nenarušen, dlouhodobě je ale kolísající koncentrace. Selhává sociální začlenění, nezvládá cestování dopravou. Žalobkyně dále navštěvuje od 10/2017 psychoterapeuta Mgr. X. Na základě prostudované zdravotní dokumentace a stavu zjištěného při jednání PK MPSV dospěla k závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí se jednalo u žalobkyně o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou byly specifické poruchy osobnosti – emočně nestabilní porucha osobnosti těžkého stupně. Dále jsou u žalobkyně přítomny další psychické problémy, a to depresivita, autistické rysy, transsexualita typu M-F s operační změnou pohlaví a poruchy koncentrace a aktivity. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti je hodnocena dle kapitoly V, položky 7,

písm. c) přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb. ve výši 70%. Při jednání bylo zjištěno, že žalobkyně aktuálně nepracuje. Snaží se studovat na MU v Brně biofyzikální chemii. Aktuálně je po několika přerušeních studia (též pro covidové období, kdy byla možná je pro žalobkyni nevhodná distanční výuka) ve 2 semestru. PK MPSV stanovuje KLP za 5 let. To by žalobkyně mohla mít vystudovanou vysokou školu a mohla by být alespoň částečně v pracovním procesu. V **posudkového závěru** je především uvedeno, že k datu vydání napadeného rozhodnutí byla žalobkyně invalidní podle § 39 odst. 1 ZDP. Jednalo se o invaliditu třetího stupně podle § 39 odst. 2 písm. c) ZDP. Šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 70%.

15. V **posudkovém zhodnocení** doplňujícího posudku ze dne 11. 11. 2022 je především uvedeno, že PK MPSV doplňuje při minulém jednání opomenuté vyjádření, zda je žalobkyně v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70% schopna výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Zcela mimořádnými podmínkami se rozumí zásadní úprava pracovních podmínek, pořízení a využívání zvláštního vybavení pracoviště, zvláštní úpravy stávajících strojů, nástrojů, používání zvláštních pracovních pomůcek nebo každodenní podpora nebo pomoc na pracovišti formou předčitatelských služeb, tlumočnických služeb nebo pracovní asistence. PK MPSV u žalobkyně s ohledem na její zdravotní postižení popsané při minulém jednání, vylučuje schopnost výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.
16. Krajský soud tedy považuje posudkové hodnocení PK MPSV v Brně za úplné a přesvědčivé, neboť komplexně zhodnotilo zdravotní postižení žalobkyně a jeho dopad do možnosti resp. nemožnosti výkonu jakékoliv výdělečné činnosti. Krajský soud tak považuje skutkový stav doplněný předmětným posudkem a jeho doplněním PK MPSV za řádně zjištěný a úplný. Vzhledem k tomu pak bylo třeba dát žalobkyni za pravdu v jejích žalobních námitkách, neboť provedeným dokazováním se zjistilo, že žalobkyni skutečně k datu vydání napadeného rozhodnutí bylo třeba považovat za invalidní ve třetím stupni invalidity, neboť její pracovní schopnost poklesla nejméně o 70 %. Krajský soud shledal, že napadené rozhodnutí, jímž bylo potvrzeno snížení invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně na invaliditu druhého stupně, bylo vydáno na základě nedostatečně a nesprávně zjištěného skutkového stavu, a zrušil ho tak výrokem I. tohoto rozsudku ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s. a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
17. V dalším řízení je žalovaná povinna vydat ve věci přiznání invalidního důchodu žalobkyně nové rozhodnutí o jejích námitkách ve smyslu § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., o provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů ve spojení s § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu. Žalovaná bude v dalším řízení o invalidním důchodu vázána skutkovým stavem zjištěným na základě provedeného dokazování v tomto soudním řízení (§ 78 odst. 6 s.ř.s.) a bude z něho vycházet při novém posouzení žádosti o přiznání invalidního důchodu žalobkyně.
18. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyni přiznal soud náhradu nákladů právního zastoupení. Podle ustanovení § 9 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu platí, že v řízení o žalobě ve věci nároků fyzických osob v důchodovém pojištění ve

správním soudnictví je tarifní hodnotou 5 000,- Kč. Ve smyslu ustanovení § 7 bod 3 této vyhlášky činí sazba za jeden úkon právní služby 1 000,- Kč. Krajský soud vycházel z toho, že zástupkyně žalobkyně učinila ve věci 2 úkony právní služby, a to konkrétně převzetí a příprava zastoupení (§ 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu) a sepsání žaloby (§ 11 odst. 1 písm. d). Ke každému úkonu právní služby náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300,- Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy na odměně za právní zastupování náleží částka 2 600 Kč. Právní zástupce žalobkyně doložila, že je plátcem DPH, a proto soud navýšil odměnu za právní zastupování o částku DPH. Celkově tak činí 3 094 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 22. prosince 2022

JUDr. Petr Polách, v.r.
samosoudce